

Шановні колеги!

За результатами безпосередньої роботи в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова протягом 30.06–02.07.2021 р. експертною групою НА складено звіт. Використовуючи права, надані п. 16 Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р № 977 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 08.08.2019 р. за № 880/33851, дозвольте висловити наші міркування стосовно проведення експертизи та сформульованого за її результатами звіту.

Насамперед, ми вдячні за характеристики, надані експертною групою, які в цілому свідчать про спроможність ОНП, фактори, які вказують на відповідність високим стандартам якості вищої освіти загалом та освітньо-наукового рівня Доктор філософії зокрема. Особливі слова вдячності за оцінки відповідності за критеріями 1, 2, 6 та 10, які надзвичайно важливі для будь-якої освітньої програми, але для докторських програм вкрай необхідні, бо лише із розумінням змісту програми, її самобутності та своєрідності, забезпеченням належного наукового середовища та потужної наукової інфраструктури можна говорити про належну підготовку дослідника, що передбачає сучасна модель підготовки доктора філософії. Корисними для подальшої оптимізації навчального процесу та удосконалення ведення документації буде низка зауважень, висловлених у звіті, які дадуть нам можливість стати ще кращими, підвищити якість вищої освіти і стати ще більш конкурентоздатними у сфері надання освітніх послуг.

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є умовна (відкладена) акредитація. Маючи окремі міркування стосовно усіх зауважень, рекомендацій та слабких сторін, викладених у звіті ЕГ, враховуючи схвальні відгуки, які заслуговують на увагу, наявність позитивних практик, які можна поширювати в інших правничих школах, на інших докторських програмах, зупинімося на ключових, котрі не дали можливості ЕГ надати позитивний відгук по ОНП «Доктор філософії з права».

Щодо критерію 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

ЕГ слабкою стороною ОП виділяє відсутність в Правилах прийому до аспірантури та докторантури ХУУП імені Леоніда Юзькова вимог щодо спеціальності ступеня магістра або ОКР спеціаліста осіб, які можуть навчатися за цією ОНП, додаткових вступних випробувань для осіб, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності) ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра. На це зауважимо, що в абз. 4 п. 5 розд. 8 Умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти у 2021 році, затверджених наказом МОН

від 15.10.2021 р. № 1274, вказано, що відповідно до Правил прийому закладу вищої освіти особам, які вступають до аспірантури (ад'юнктури) з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста), **можуть** бути призначені додаткові вступні випробування. Аналогічне положення міститься у п. 20 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінеті Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261. Тобто проведення зазначених додаткових вступних випробувань не є обов'язковим і питання про їх призначення належить до автономії ЗВО. У правилах прийому до аспірантури ХУУП імені Леоніда Юзькова, що були чинними у 2017-2020 роках (наприклад, у 2020 році <https://bit.ly/3ovooKT>) вказувалося, що вступники, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності) ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста) проходять додаткові вступні випробування. Це відповідало вимогам Умов прийому до закладів вищої освіти, що діяли у відповідний рік. Тобто у 2017-2020 роках така норма при прийомі до аспірантури існувала.

У Правилах прийому до аспірантури та докторантури ХУУП імені Леоніда Юзькова у 2021 році (<https://bit.ly/2RfKrZJ>) такої норми вже не передбачено. Це пов'язано із тим, що ми вважаємо, що цілком можливо об'єктивно оцінити рівень підготовки вступника на ОНП «Доктор філософії з права» із освітою з іншої галузі знань (спеціальності) за результатами складання ним трьох обов'язкових вступних випробувань, у тому числі випробування зі спеціальності 081 Право, для успішного складання якого вступнику потрібно подолати поріг в 170 балів з 200 максимально можливих.

Щодо побажання ЕГ нормативно визначити процедуру проведення співбесіди вступника з майбутнім науковим керівником та критерії її проведення.

Відповідно до п. 2.13 Правил прийому до аспірантури та докторантури Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова у 2021 році рішення про допуск до вступних випробувань до аспірантури вноситься приймальною комісією за результатами співбесіди вступника з потенційним науковим керівником, розгляду реферату та/або поданих наукових праць з урахуванням думки потенційного наукового керівника. Метою такої співбесіди є оцінювання спроможності вступників навчатися в аспірантурі та займатися підготовкою дисертаційного дослідження для прийняття рішення щодо можливості їх допуску до вступних випробувань для вступу на навчання за ОНП підготовки докторів філософії.

Нормативно порядок такої співбесіди та критерії її оцінювання були визначені Порядком проведення співбесіди вступника до аспірантури для навчання за освітньо-науковою програмою підготовки доктора філософії, Методичними рекомендаціями щодо написання наукового реферату (доповіді)

для вступу на навчання за освітньо-науковою програмою підготовки доктора філософії за спеціальністю 081 Право, затв. рішенням приймальної комісії університету від 02.07.2021 р. протокол № 5. Об'єктивно можливість прийняття таких рішень без ризику внесення змін та доповнень саме в цей час була обумовлена тим, що на засідання вченої ради, яке відбулося 24.06.2021 р. була винесена нова редакція Положення про систему запобігання академічному плагіату в академічних та наукових текстах у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова, яке поширило свою дію і на порядок перевірки наукового реферату (доповіді), що подається вступником для вступу до аспірантури (пункт 1.4.3. Положення) з використанням програми Unicheck (рішення № 8 від 24.06.2021 р., протокол № 14).

У Порядку проведення співбесіди передбачено порядок проходження співбесіди, орієнтовний перелік основних та уточнюючих питань, які може задавати потенційний науковий керівник, критерії оцінювання та затверджена форма протоколу цієї співбесіди.

У методичних рекомендаціях до написання наукового реферату(доповіді) для навчання за ОНП підготовки докторів філософії зі спеціальності 081 Право передбачена орієнтовна тематика наукових рефератів (доповідей), вимоги до їхнього оформлення тощо.

Співбесіда як складова вступу до аспірантури, а відтак доступу до ОНП, застосовується з часу створення аспірантури в університеті і в певний час обговорювалося питання, чи не варто відмовитися від такого елемента. Водночас під час вивчення досвіду докторських програм інших ЗВО та наукових центрів, у тому числі зарубіжних, ми відкрили для себе досвід щодо застосування письмового «тесту» (Qualifying Test (10,000 word paper on research proposal, Title, Draft Outline)) для слухачів Phd-програми ELGS (The European Law and Governance School, Афіни, Греція) (<https://bit.ly/2SfSJ3V>). На наш погляд, такий попередній тест у вигляді співбесіди є надзвичайно корисним задля усвідомлення місця та ролі правничої науки, сутності статусу доктора філософії як дослідника нового типу, сутності та значення стандартів академічної доброчесності, подальших перспектив уявлень про бажаний напрям досліджень із спроможностями правничої школи, його узгодження із потенційним науковим керівником, який за науковими інтересами, публікаціями та встановленими кількісними обмеженнями може стати в подальшому науковим керівником конкретної особи за умови успішного складання вступних випробувань. Ця співбесіда є особливо важливою з огляду на те, що за результатами успішних вступних випробувань та зарахування до аспірантури, відповідно до п. 10 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261, протягом двох місяців з дня зарахування здобувача до закладу вищої освіти (наукової установи) слід підготувати, погодити із

науковим керівником і затвердити вченою радою індивідуальний план наукової роботи аспіранта, який включає в себе і визначення та обґрунтування теми дисертаційного дослідження. При цьому на багатьох докторських програмах, які реалізуються в інших країнах, цей важливий етап відбувається набагато пізніше (достатньо часто наприкінці першого року навчання в аспірантурі).

Підлягає окремому вивченню та обговоренню пропозиція ЕГ щодо перейняття досвіду інших ЗВО щодо встановлення додаткових балів за наукові досягнення вступників до аспірантури, що є розповсюдженою практикою у вітчизняних ЗВО. На жаль, у звіті відсутні вказівки, про практику яких саме ЗВО йдеться як приклад для вивчення досвіду та наслідування, але цілком ймовірно, що із запровадженням такого положення неодмінно виникатиме складність визначення критеріїв оцінювання та обґрунтування кількості додаткових балів, які надаються за різного виду наукові досягнення.

Корисним у процедурі допуску до освітньої програми третього рівня вищої освіти міг би стати мотиваційний лист, який став однією із новацій, що було впроваджено Законом України від 18.12.2019 р. № 392-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти», однак відповідно до ст. 44 Закону України «Про вищу освіту» прийом на навчання здійснюється з урахуванням бала за мотиваційний лист лише для здобуття ступеня молодшого бакалавра чи бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямувань) на основі повної загальної середньої освіти за результатами зовнішнього незалежного оцінювання знань і вмінь вступників та рівня їхніх творчих та/або фізичних здібностей.

Виходячи з наведеного, оцінку «Е» за критерієм 3, виставлену ЕГ, не можна вважати достатньо обґрунтованою. Відтак просимо врахувати викладені аргументи та підвищити оцінку, виставлену ЕГ.

Щодо критерію 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Вважаємо, що позиція ЕГ щодо невідповідності будівель університету положенням ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд» є передчасною та такою, що потребує окремого дослідження, залучення експертів не тільки і не стільки з питань організації та якості вищої освіти.

Просимо звернути увагу, що відповідно до норм розділу 1 цього ДБН - вимоги цього нормативно-правового акту поширюються на проектування, будівництво нових та реконструкцію, реставрацію, капітальний ремонт та переоснащення існуючих житлових та громадських будівель і споруд. На підставі того факту, що вказаний ДБН набув чинності з 01.04.2019 р. та з урахуванням того, що після цієї дати університетом не проводилося проектування, будівництво нових та реконструкція, реставрація, капітальний ремонт та переоснащення навчальних корпусів, вважаємо, що вказаний ДБН не

поширює свою дію у часі на реконструкцію, капітальний ремонт, які відбувалися до набуття його чинності, а тому відсутній причинно-наслідкового зв'язок порушення відповідних норм, які набули чинності 01.04.2019 р. до реконструкції та ремонтних робіт, які проводилися у 2005-2018 роках, коли діяли інші ДБН, про відповідність яким університет надав підтверджуючі документи датовані 2018 роком, про що було вказано у відомостях про самооцінювання із посиланням на відповідну інформацію на сайті університету <https://bit.ly/34KDi6J>. В університеті постійно проводиться моніторинг стану приміщень та вивчаються можливості покращення освітнього середовища, особливо якщо це потребує виготовлення окремої проектно-кошторисної документів третіми особами, дорого вартісних капітальних інвестицій.

У найближчій перспективі буде обговорено питання щодо напрацювання окремого локального нормативного акта, який би визначав короткострокові, середньострокові, довгострокові цілі щодо стратегії забезпечення універсального доступного освітнього середовища без винятків та обмежень з усвідомленням того, що університет може розраховувати лише на власні кошти, які належать до спеціального фонду, посилену допомогу територіальних громад Хмельницької області, а також меценатів.

Щодо врегулювання порядку супроводу осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення, то такий порядок доведений до чергового персоналу та не спостерігалось фактів його невиконання. Хоча порада щодо формалізації такого процесу в локальних актах ЗВО, надання йому елементів складових посадових інструкції заслуговує на увагу та врахування.

З приводу зауважень ЕГ щодо відсутності у корпусах пересувних та внутрішніх пандусів, адаптивних туалетів, кнопки виклику, візуальних елементів доступності, попереджувальних і спрямовуючих тактильних індикаторів та тактильних смуг, звертаємо вашу увагу, що за наявності у певній академічній групі здобувача освіти з обмеженими фізичними можливостями при плануванні розкладу аудиторного навантаження навчальним відділом все аудиторне навантаження цієї групи планується на першому поверсі відповідного навчального корпусу. Відтак відпадає потреба переміщення такого здобувача на вищі поверхи, а доступність до першого поверху забезпечена стаціонарними пандусами та черговими по корпусах, які надають супровід такої особи до навчальної аудиторії. Щодо облаштування туалетів до особливих потреб таких здобувачів, під час проведення чергових планових ремонтів туалетних кімнат зазначені вимоги законодавства будуть враховані та дотримані.

Звертаємо увагу на те, що здійснення освітньої діяльності за ОНП фактично відбувається у двох локаціях, про що вказано в заяві:

- 1) м. Хмельницький, вул. Героїв Майдану, 8 (корпус № 1), або головний корпус, як про нього вказано у звіті експертної групи;

2) м. Хмельницький, вул. Проскурівська, 57 (корпус № 4), де саме й розміщено юридичний факультет, низку кафедр, на першому поверсі якого розміщено актовий зал, комп'ютерні класи тощо.

Судячи зі звіту, ЕГ не висловлено зауважень стосовно навчальних приміщень, розміщених у корпусі № 4, відеоекскурсію щодо якого також було проведено під час дистанційної зустрічі з використанням платформи ZOOM. І у разі наявності здобувачів із особливими освітніми потребами, навчальний процес відбуватиметься саме у цьому корпусі.

Зауважимо, що у ХУУП імені Леоніда Юзькова наявний позитивний досвід організації освітнього процесу для здобувачів освіти, які мали обмежені фізичні можливості. Так, студентка Д.С.¹ (інвалідність з дитинства 1 група "А") здобула на денній формі навчання юридичного факультету ОКР бакалавра (2012–2016 роки), а пізніше ОКР спеціаліста (2016–2017 роки). Студент Г.Д.* (інвалідність з дитинства 1 група «Б») здобув на денній формі навчання юридичного факультету ОКР бакалавра (2014–2018 роки). Зокрема, для доступу до корпусу юридичного факультету використовувався приставний (мобільний) пандус; навчальні заняття були організовані на першому поверсі, на якому ж знаходиться і туалет; пороги при вході в аудиторії відсутні; було забезпечено повний супровід цих студентів методистами курсів. Зауважень щодо організації освітнього процесу з боку студентів та їхніх батьків не надходило. Про задоволеність умовами навчання свідчить також те, що студентка Д.С. виявила бажання продовжити навчання в університеті на наступному ОКР. Тому ХУУП імені Леоніда Юзькова цілком спроможний організувати та фактично забезпечувати освітній процес для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

Ми пишаємося тим, що в нашому університеті ніколи не було виявлено фактів чи натяків на факти булінгу, негідної поведінки з особами за ознаками національності, кольору шкіри, наявності уражень опорно-рухового апарату, нервової системи тощо. На допомогу завжди готові прийти не лише чергові навчальних корпусів, методисти навчальних частин, але й наукові та науково-педагогічні працівники, інші здобувачі вищої освіти.

Підтвердженням політики плекання емпатії серед наукових, науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти є участь ХУУП імені Леоніда Юзькова в рамках проєкту ЄС «Право – Justice» «Служба волонтерів у судах», спрямованого на створення комфортних умов перебування відвідувачів суду у судовому приміщенні та зменшення психологічної напруги, що сприятиме підвищенню довіри громадян до системи правосуддя шляхом впровадження служби волонтерів у судах, про що укладено меморандум з Хмельницьким місцевим центром з надання безоплатної вторинної правової

¹ Прізвища та ім'я здобувачів освіти не вказуються на підставі ст. 40 Основ законодавства України про охорону здоров'я.

допомоги та Хмельницьким міськрайонним судом Хмельницької області (<https://bit.ly/3rsdR4x>).

На ОНП «Доктор філософії з права» усі проблемні аспекти із організацією навчального процесу можуть виявлятися за запитом здобувача або знеособлено через анкетування. Жодних звернень щодо наявності ускладнень чи незручностей з приводу організації та здійснення освітнього процесу не надходило. Ми цінуємо усіх та кожного із наших нинішніх чи потенційних здобувачів, в тому числі із інвалідністю, намагаємося створювати для них якомога комфортніші умови перебування. У разі необхідності участі в роботі вченої ради, на засіданні методичної або спеціалізованої вченої ради когось із таких здобувачів, їхні особливі освітні потреби будуть задоволені. Підтвердженням цього є створення умов ХУУП імені Леоніда Юзькова для повноцінної участі 08 листопада 2019 року на засіданні вченої ради у приміщенні корпусу №1 Почесного Доктора (Doctor Honoris Causa) Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, доктора педагогічних наук, професора Шевцова Андрія Гаррієвича, який виступив перед членами вченої ради та іншими присутніми з інаугураційною промовою.

Виходячи з наведеного, оцінку «Е» за критерієм 7, виставлену ЕГ, не можна вважати достатньо обґрунтованою. Відтак просимо врахувати викладені аргументи та підвищити оцінку, виставлену ЕГ.

Щодо критерію 2. Структура та зміст освітньої програми

Достатньо складно погодитися із тим, що ЕГ вважає слабкою стороною ОП те, що не встановлено кількості практичних занять, які аспірант під керівництвом наукового керівника має провести для здобуття педагогічних навичок, оскільки аспірант не завжди проходить педагогічну практику під керівництвом свого наукового керівника, у рамках колаборації з кафедрою можливим є призначення керівником педагогічної практики іншого науково-педагогічного працівника для перейняття досвіду не лише свого наукового керівника, але й інших колег по кафедрі. Рекомендація щодо нормативного закріплення кількості годин чи занять, які необхідно провести під час педагогічної практики, яка прозвучала під час безпосередньої експертизи в ЗВО, аналізувалася у ході обміну думками за участю гаранта, керівництва ЗВО, науково-педагогічних працівників, і попередньо сформульована думка про недоцільність встановлення подібних імперативних норм, оскільки це обмежує індивідуальну траєкторію здобувача вищої освіти, суперечить принципу студентоцентрованості, звужує можливості до застосування керівником практики індивідуального підходу. Ще під час зустрічей з експертною групою гарантом ОНП Ю. В. Білоусовим наводилися аргументи з посиланням на можливі особливості психоемоційного розвитку, прагнень самого аспіранта до активної науково-педагогічної діяльності, його оцінки подальшої перспективи

зайняття посади педагогічного чи науково-педагогічного працівника, інших факторів.

Щодо критерію 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

З певною обережністю відносимося до категоричного та безапеляційного наполягання експертної групи на переобранні голови Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених, як такої, що не відноситься до молодих вчених і не може бути членом наукового товариства і, відповідно, його головою. Керівництву ЗВО складно собі уявити механізм ініціювання процедури усунення з посади особи, яка обрана на легітимному засіданні, навіть, якщо це, на думку експертної групи, зроблено із порушенням вимог чинного законодавства. Такий акт вочевидь буде протрактований як тиск на органи громадського самоврядування.

Наразі відповідно до рішення загальних зборів Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених від 17.06.2021 р. (фотокопія надавалася на запит експертної групи) схвалено проєкт нової редакції Положення, який винесено на громадське обговорення та викладено на сайті університету (<https://bit.ly/3kIO2Mg>). Остаточне рішення стосовно прийняття чи відхилення представленого проєкту нової редакції Положення про Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених може бути прийнято відповідно до ч. 8 ст. 41 Закону України «Про вищу освіту» лише конференцією трудового колективу Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова як вищим колегіальним органом громадського самоврядування закладу вищої освіти (орієнтовно у грудні 2021 року).

Щодо невідповідності загальних висновків, оголошених під час фінального брифінгу та звіту експертної групи

Під час проведення виїзної частини експертизи члени ЕГ обмежилися лише узагальненим викладом чотирьох положень, які зі слів голови експертної групи Л. Ю. Малюги не можна вважати зауваженнями, а рекомендаціями щодо удосконалення освітньої програми. Вони стосувалися таких чотирьох моментів: підвищення ролі гаранта освітньої програми, покращення доступу до навчальних приміщень для осіб, які мають певні обмеження стосовно мобільності, перехід на нову версію сайту, а також наполягання на «невідкладному» та «терміновому» переобранні голови Наукового товариства студентів, аспірантів та молодих учених теперішньої очільниці та членкині вченої ради Г. Анікіної.

На жаль, інших рекомендацій стосовно суті та змісту освітньої програми, надання інформації про наявні позитивні практики організації освітніх програм, у тому числі освітньо-наукових програм, не було надано.

Щодо колаборації із експертною групою Національного агентства

До, протягом та навіть після безпосередньої роботи в ХУУП імені Леоніда Юзькова ми намагалися створювати усі умови для роботи експертної групи, було надано відповіді на всі запити ЕГ, таким чином завантаживши до профілю акредитаційної процедури документів різноманітного характеру загальним обсягом понад 1,5 тис. сторінок.

З приємністю констатуємо, що експертна група визнала доброзичливість, добросовісність та сумлінність у виконанні зобов'язань щодо виконання запитів, висловлену при поданні заяви про акредитацію. Водночас з певним здивуванням віднайшли згадки про випадки ненадання тієї чи іншої інформації (щодо тривалості угод про співробітництво з Університетом Каменського в Братиславі та Лодзинським університетом, про механізм залучення Хмельницького науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України та участь в яких саме дослідженнях здобувачі, результати опитування здобувачів за поточний навчальний рік ЕГ), запити про які ЕГ до університету не надходили.

З певною гіркотою констатуємо, що у деяких учасників зустрічей залишилися не надто приємні спогади про зустріч з ЕГ, оскільки в окремих моментах, на їхній погляд, відчувався елемент недовіри до ЗВО. На різних зустрічах головою ЕГ висловлювалися припущення про наявність підказок чи пропонувалося продемонструвати на камеру присутність сторонніх осіб (співбесіди із завідувачем відділу аспірантури та докторантури У. М. Олійник, заступником відповідального секретаря приймальної комісії В. М. Захарчуком, зустріч із науково-педагогічними працівниками, які забезпечують ОНП, стосовно професора кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права, доктора юридичних наук, професора О. О. Бригінця). Достатньо складно було пояснювати здобувачам вищої освіти після відповідної зустрічі, котрі запитували, який стосунок до якості вищої освіти та ОНП мали питання про те, скільки було осіб у складі екзаменаційної комісії при вступі, скільки було додаткових питань і чи підписував вже випускник аспірантури наказ про зарахування до аспірантури і низка подібних питань. У рамках забезпечення добросовісності акредитаційної процедури ні гарант, ні науково-педагогічні працівники, ні керівництво університету не приєднувалися до зустрічі із здобувачами, але підстав не довіряти нашим аспірантам про наявність таких питань у нас немає. Ми погоджуємося, що такі питання можуть бути правильними і доречними, але вони є доцільними лише в тому випадку, коли в ЕГ складається враження чи є достатньо обґрунтовані підстави вважати, що має місце імітація освітнього процесу, а заклад вищої освіти вдається до недобросовісних практик організації та здійснення освітньої діяльності.

Інші зауваги

У тексті звіту ЕГ близько 15 разів вказується на те, що той чи інший документ, той чи інший матеріал (локальний нормативний акт, робоча програма, силабус, програма практики) не містять в собі підпису та печатки закладу вищої освіти. У зв'язку з цим хотілося отримати офіційну позицію Національного агентства стосовно важливості, юридичної значимості та визначальності для набуття юридичної сили та обов'язковості таких елементів, як підпис та відтиск печатки ЗВО на документах, які розміщені на офіційному сайті ЗВО. Аргументи про те, що це надасть більшої інформативності та значимості документам малоспроможні, оскільки жоден закон, кодекс, жоден інший нормативно-правовий акт не оприлюднюється із підписом уповноваженої посадової особи, що жодним чином не робить його таким, що має дефекти форми чи юридичної сили. Додаткові витрати на сканування чи фотографування, форматування, виготовлення окремих форм, оприлюднення підписів наукових та науково-педагогічних працівників, що можна вважати складовою персональної інформації, та ризики, які з цим пов'язані, схилили нас до думки про недоцільність оприлюднення нормативно-правової та навчально-методичної бази у такому вигляді. У разі наявності чітких та недвозначних трактувань обов'язкової сили з боку Національного агентства з цього приводу надали б нам більшої впевненості в правильності чи неправильності обраного підходу до забезпечення публічності та відкритості в організації та здійсненні освітньої діяльності.

У цілому ще раз висловлюємо вдячність за той досвід, який ми отримали за результатами роботи із шановною експертною групою, приймаємо до уваги та розгляду рекомендації, які спрямовані на удосконалення змісту ОНП, якості освітньої діяльності у сфері підготовки докторів філософії зі спеціальністю 081 Право та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти університету.

Враховуючи критичну масу схвальних відгуків, викладених у звіті експертної групи за критеріями, схвальні відгуки від усіх стейкхолдерів, в тому числі здобувачів вищої освіти, немає підстав стверджувати, що ОП та освітня діяльність за цією програмою не відповідають якомусь із критеріїв. Ми визнаємо, що ОП має певні недоліки за окремими критеріями, які, на нашу думку, не є суттєвими та не потребують тривалого часу на їх усунення або є об'єктивною реальністю, притаманною для переважної більшості ЗВО України.

З глибокою повагою

ректор

Олег ОМЕЛЬЧУК